

уміння керувати настроєм, думками, почуттями; уміння знімати м'язові затиски; уміння прогнозувати можливі нестандартні педагогічні ситуації, наслідок своїх впливів; здатність до педагогічної імпровізації, уміння використовувати всю різноманітність засобів впливу (переконавання, навіювання, вживання різних прийомів впливу).

Висновки. Основною умовою педагогічного спілкування є володіння комунікативними компетентностями, культурою мовленнєвого спілкування, що спричиняють творення позитивного іміджу педагога. Комунікативні компетентності суб'єктів навчально-виховного процесу дозволяють скласти уявлення про загальний розвиток людини, з'ясувати її освіченість, фахову компетентність та вихованість.

Список використаної літератури

1. Бех І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання : навч.-метод, посібн. / І. Д. Бех. – Київ : ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Вятютнев М. Н. Коммуникативная направленность обучения русскому языку в зарубежных школах / М. Н. Вятютнев // Русский язык за рубежом. – 1977. – № 6. – С. 38–45.
3. Изаренков Д. И. Базисные составляющие коммуникативной компетенции и их формирование на продвинутом этапе обучения студентов-нефилологов / Д. И. Изаренков. // Русский язык за рубежом. – 1990. – № 4. – С. 54–60.
4. Казарцева О. М. Культура речевого общения : теория и практика обучения : учеб. пособ. / О. М. Казарцева. – Москва : Флинт; Наука, 1999. – 496 с.
5. Мурашов А. А. Педагогическая риторика / А. А. Мурашов. – Москва : Педагогическое общество России, 2001. – 480 с.
6. Токарева Н. Н. Психологические аспекты гуманизации системы образования / Н. Н. Токарева. // Inkluzja, terapia, wspieranie rozwoju jako problemu współczesnej edukacji./ Т. Senko, В. Lisowska, I. Bugajska-Bigis (red.). – Nowy Sącz : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu, 2014. – S. 49–60.
7. Токарева Н. М. Моделирование личностных конструктов подростков в измерениях образовательного пространства : монография / Наталья Николаевна Токарева – Кривий Ріг : ТОВ ВНП «ІНТЕРСЕРВІС», 2015 – 448 с.

УДК 159.922:378

Павленко А.Г.

Селфі та його вплив на самооцінку

Анотація. В статті розглядається сучасне соціальне явище «селфі» та вплив даного феномену на розвиток і становлення особистості. Подано аналіз різних науково-психологічних поглядів щодо сучасної психічної хвороби – селфізму, визначаються проблеми молоді та особливості формування соціальних відносин.

Представлено результат діагностичного дослідження щодо впливу селфі на самооцінку, мотивацію та діяльність людини.

Ключові слова: селфі, селфізм, юнацький вік, самооцінка.

Павленко А. Селфи и его влияние на самооценку

Аннотация. В статье рассматривается современное социальное явление «селфи» и влияние данного феномена на развитие и становление личности. Подается анализ разных научно-психологических взглядов на современное психическое заболевание – селфизм, определяются проблемы сегодняшней молодежи и особенности формирования социальных взаимоотношений. Представлено результат диагностического исследования о влиянии селфи на самооценку, мотивацию и деятельность человека.

Ключевые слова: селфи, селфизм, юношеский возраст, самооценка.

Pavlenko A. Selfi and its influence on self-conception

Summary. There is discussed the concept of a modern social phenomenon "selfie" and the impact of this phenomenon on the development and formation of personality in the article. Moreover, there is served analysis of different scientific and psychological views on modern mental illness - selfizm, defined problems of today's youth and particular qualities of the formation of social relationships, presented the results of the diagnostic study on the impact of selfie on self-conception, motivation and human activities.

Key-words: selfie, selfizm, preadult age/ adolescence, self-conception

Постановка проблеми. Для сьгоднішньої молоді досить актуальною темою є селфі. Адже це найпростіший спосіб відобразити свій щасливий або значущий момент без сторонньої допомоги. Селфі дає можливість особистості реалізуватися у суспільстві, полегшує процес індивідуалізації, а також вмотивовує на певну активність. Але мало хто переймався проблемою виникнення означеного явища, частотою його появи у житті різних людей, взаємозв'язком селфі та самооцінкою особи-стості. Тому метою нашого дослідження стало: вивчення такого явища як селфі, його роль у психологічній сфері, сила впливу на особистість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поширення такого явища як «селфі» привертає все більше уваги науковців. Зокрема, К.К. Мартинов стверджує, що, з одного боку, селфі – це прояв нарцисизму (риса характеру, яка полягає у виключній самозакоханості), а з іншого боку, селфі – це форма реалізації людської потреби бачити і пізнавати обличчя [1]. Ека Кадагідзе (психолог, гештальт-терапевт) окреслює функції селфі: спілкування, самопрезентація, забезпечення рефлексії (роздуми людини про самого себе, направлені на самоаналіз), спонування до самопізнання та саморозвитку [2]. Марк Сандомирський вважає, що селфізмом страждають люди з низькою або нестійкою самооцінкою, які незадоволені собою. Для них досить актуальним є комплекс неповноцінності, тому вони викладають фото в Інтернет задля оцінки оточуючих [3].

Дану хворобу XXI століття американська асоціація психіатрів, зокрема Christopher Barry, Kurt K. Stellwagen, and Tammy D. Barry, назвала «проявом обсессивно-компульсивної манії», виділили фази захворювання:

1. Прикордонний селфіт, коли людина щонайменше тричі на добу фотографує самого себе, але без оприлюднення в соцмережах знімків;
2. Гострий селфіт: додається розміщення фото в соціальних мережах;
3. Хронічний селфіт: непереборне неадекватне бажання фотографувати "себе коханого" цілодобово і публікувати свої зображення в інтернеті більше семи разів протягом однієї доби [5].

Згідно з дослідженням Університету штату Огайо, прагнення фотографувати себе може свідчити про певні розлади особистості. Вісімсот чоловіків у віці від 18 до 40 років заповнили питальник, в якому розповіли про те, наскільки активно вони викладають фотографії самих себе і наскільки сильно вони їх редагують. Також їх попросили заповнити стандартні анкети, за якими вимірюють антисоціальну поведінку і самооб'єктивізацію. Виявилось, що високі показники поширення селфі корелюють і з нарцисизмом, і з психопатичними розладами. А ось редагування фотографій пов'язано тільки з нарцисизмом [6].

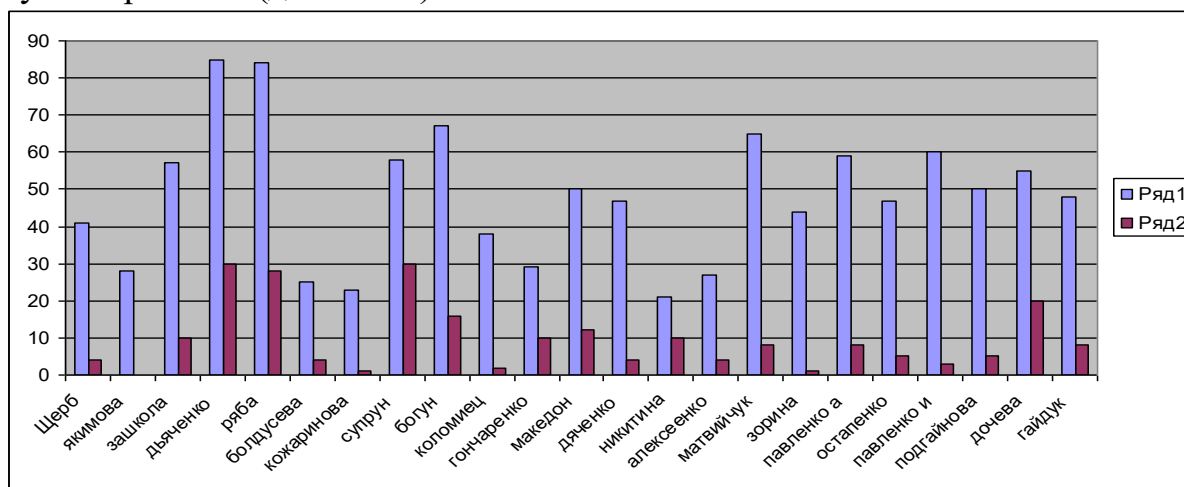
Психолог О.С. Нечаев не погоджується з думкою, що селфізм – це прояв самомилування і різновид ексгібіціонізму. Фахівець вважає виступи з приводу селфі-залежності перебільшеними і називає це явище лише даниною моди, яка, на його переконання, з часом пройде. «Якщо людина робить селфі, звичайно це не означає, що вона надмірно самозакохана. Для багатьох це спосіб поділитися радістю свого життя [7].

Мета статті. Незважаючи на значну кількість наукових публікацій з проблеми, ми вирішили експериментально перевірити взаємозв'язок селфі молоді, його вплив на становлення людини у соціумі, її самооцінку. Згідно з метою були сформульовані завдання: діагностувати рівень самооцінки певної групи людей, визначити їх ставлення до себе, дослідити частоту проведення селфі, перевірити, наскільки селфі впливає на рівень самооцінки людини.

Викладення основного матеріалу дослідження. Нами було проведено емпіричне дослідження щодо дослідження взаємозв'язку селфі та самооцінки особистості. Воно проходило протягом вересня-листопада 2016 року, вибірка склала – 23 особи (студентів факультету іноземних мов). На першому, теоретичному, етапі оброблялася література з метою вивчення робіт сучасних фахівців щодо встановленої проблеми та встановлення специфіки селфі у юнацькому віці. На другому, діагностичному, етапі була проведена діагностика самооцінки досліджуваних за допомогою тесту шкалювання самооцінки Дембо-Рубінштейна. Методика спрямована на встановлення рівня самооцінки та рівня домагань особистості, що є невід'ємною частиною становлення особи у соціумі. Визначивши ці дані, було здійснено перехід до наступного етапу: шляхом бесіди та анкетування було зібрано додатковий матеріал, зокрема за такими питаннями: як часто викладають до соціальних мереж (кожен день, 3-4 рази на тиждень, 5 разів на місяць, 1 раз на місяць, рідше); яку ціль вони мають, викладаючи результат селфі для оглядин (поділитися з іншими своїм настроєм, дізнатися

думку інших щодо зовнішнього вигляду, щоб справити враження на інших своєю фотографією).

Результати тестування (величина самооцінки) та кількість селфі на місяць було порівняно (див.Рис.1).

Рис.1 Самооцінка та кількість селфі у юнацькому віці.

Примітка: Ряд1 – рівень самооцінки, ряд2 – кількість селфі на місяць

Застосувавши кореляційний аналіз (коефіцієнт Спірмена), нами було встановлено, що існує статистично значимий прямий зв'язок між частотою виконання селфі, кількістю фото в мережі, і показником кількості «лайків» (0,59 при рівні значимості 0,01; 0,62 при рівні значимості 0,01; 0,66 при рівні значимості 0,01). Показник частоти виконання селфі прямо корелює з рівнем самооцінки.

Результати кореляційного аналізу підтвердили наше припущення щодо існування взаємозв'язку між селфі та високим рівнем самооцінки.

Згідно з гістограмою, люди з середньою або високою самооцінкою частіше роблять фотографії самих себе, ніж люди з низькою самооцінкою. Це говорить про те, що селфі роблять ті люди, яким характерні нарцисизм (риса характеру, яка полягає у виключній самозакоханості), прагнення до індивідуалізації та асертивна поведінка (стратегія поведінки, яка передбачає здатність людини відстоювати свої інтереси і досягати своїх цілей). Та коли декілька людей з заниженою самооцінкою сказали, що досить часто роблять селфі, це викликало багато запитань. У ході опитування виявилось, що деякі люди з низькою самооцінкою часто роблять селфі, проте через завеликі сумніви, надзвичайну рефлексію, критичне ставлення та конформізм соромляться цього. Це проявляється у невпевненості людини, часто такі люди асоціальні (соціально байдужі), мають невелике коло друзів. Більше того, важливим виявився сам факт того, як часто люди викладають свої фотографії у соціальні мережі та з якою метою. Адже мотиви даних дій можуть багато розповісти про особистість, її рівень соціалізації та ставлення до себе. Так, чим частіше особа викладає фотографії, тим більше вона є нарцисичною та залежить від думки інших людей, тобто її самооцінка є невірноваженою. Також трапляється таке, що людина робить селфі, але не викладає у соціальні мережі, показує тільки близьким, це свідчить про те, що

людину хвилює думка лише деяких людей із близького оточення. У таких людей більш стала та сформована самооцінка, на яку важко вплинути.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На жаль, межі наукової статті не дають можливості повністю представити результати опитування, спостережень, бесід щодо досліджуваної проблеми. Тому ми плануємо поглибити вивчення теми у подальшій науковій роботі.

Список використаної літератури

1. Мартинов К.К. Какой смысл имеет для нас селфи? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.psychologies.ru/self-knowledge/behavior/kakoy-smysl-imeet-dlya-nas-selfi/>
2. Кадагідзе Е. Что говорят о нас наши селфи? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.jv.ru/news/psikhologhiia/31373-chto-govoryat-o-vas-vashi-selfi.html>
3. Сандомирский М.Е. "Селфизмом" страдают люди с низкой или неустойчивой самооценкой [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://radiovesti.ru/article/show/article_id/140535
4. Christopher T. Barry, Patricia K. Kerig, Kurt K. Stellwagen Narcissism and Machiavellianism in Youth: Implications for the Development of Adaptive and Maladaptive Behavior [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.apa.org/pubs/books/4317233.aspx>
5. Бабкін С. Как селфи стали самой доступной психотерапией [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.lookatme.ru/mag/how-to/inspiration-howitworks/216209-psycho-selfie>
6. Нечаев О.С. «Свет мой, айфон, подскажи, кто на свете всех милее...?» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://upsihologa.com.ua/selfizm-narcissizm-iphone.html>